

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΜΠΟΥΤΟΣ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ
ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Ή αλλιώς το χρονικό μιας χρεοκοπίας
ή ίσως και περισσοτέρων...

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΛΕΑΝΔΡΟΣ Τ. ΡΑΚΙΝΤΖΗΣ
ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ Έ.Τ.

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΜΠΟΥΤΟΣ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Περί της φύσεως και των αιτιών
της καταρρεύσεως των Εθνών

Ἡ αλλιώς
Το χρονικό μιας χρεοκοπίας
ή ίσως και περισσοτέρων...

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΛΕΑΝΔΡΟΣ Τ. ΡΑΚΙΝΤΖΗΣ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του συγγραφέα η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιήθηκε με δαπάνες και φροντίδα του συγγραφέα. Οι απόψεις που εκφράζονται ανήκουν αποκλειστικά στον συγγραφέα και η ευθύνη των Εκδόσεων Πατάκη περιορίζεται στα θέματα διακίνησης/διάθεσης του βιβλίου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ντοκουμέντα

Γεώργιος Ι. Μπούτος, *Παιχνίδι με το σύστημα: Περί της φύσεως και των αιτιών της καταρρέουσας των Εθνών*

Υπεύθυνος έκδοσης: Άγγελος Κοκολάκης

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Copyright© Γεώργιος Ι. Μπούτος, 2022

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Οκτώβριος 2022

Κ.Ε.Τ. Ε296 Κ.Ε.Π. 648/22 ISBN 978-618-07-0296-5

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Θερμές ευχαριστίες στους πρώην Προέδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Γεώργιο-Σταύρο Κούρτη, Ιωάννη Καραβοκύρη και Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, κατ' αρχάς επειδή δεν με κάλεσαν σε απολογία για αυθάδεια, εν συνεχεία επειδή δεν με εγκάλεσαν για παρακώλυση του έργου της δικαιοσύνης, και, τέλος, για την όποια έμπνευση μου προσέφεραν...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κυριότερες συντομογραφίες	13
Πρόλογος (του Λέανδρου Τ. Ρακιντζή)	15
Εισαγωγή: Τι δουλειά είχε η αλεπού στο παζάρι;	21
Πρώτα, οι συστάσεις	21
Το πλαίσιο	22
Κάθε ιστορία έχει ένα θέμα	23
Πρώτη φορά αριστερά	26
Φωτεινές εξαιρέσεις	28
Μια πηγή έμπνευσης	29
Θέμα ύφους	30
Η μέθοδος, από τα ειδικά στα γενικά	31
Το μέλλον είναι ήδη εδώ	32
Ο τίτλος	33
Η αρχή, το ήμισυ του παντός	34
Το πάθημα του ενός, μάθημα για τους άλλους	35
Τι είδους ιστορία είναι αυτή;	36
Η ώρα της έκδοσης	36
Ευγενικοί χορηγοί	38
Τιμητικές διακρίσεις και παράσημα παντός είδους	39
Ανελέγκτο και ανεξέλεγκτο Συνέδριο	41
Μια μοναχική πορεία	41
Οι απαραίτητες αφιερώσεις	42
Προς τον αναγνώστη.	43
Σαφής προειδοποίηση	43
Η διάβαση του Ρουβίκωνα	45

Ογκώδης άγνοια και τραγική αφέλεια	46
Ένας φαιδρός κομπάρσος και ένας πολύτιμος συμπαραστάτης	47
Ο βασιλιάς είναι γυμνός.	49
1. Ο έλεγχος, οι διαπιστώσεις, οι πορισματικές εκθέσεις.	51
2001, το παιχνίδι αρχίζει	51
1997-2000, επιμορφωτικά σεμινάρια στον Ο.Ε.Ε.Κ.	53
Ειδικοί σύμβουλοι και ειδικοί συνεργάτες	57
1997-2000, αποζημιώσεις «διδασκαλίας» σε Ι.Ε.Κ. – διδακτικά παραδείγματα	58
2007, πρώτες υποψίες	69
Homo Sapiens	69
Η αλυσίδα πρόσληψης εκπαιδευτών	70
Οι πρώτες προτάσεις και η κακή τους τύχη	72
2. Οι αντιδράσεις των εμπλεκομένων	74
3. Οι θεσμοί αντιδρούν (;)	76
Υπουργείο Οικονομικών, ο νόμος της αδράνειας	76
Ελεγκτικό Συνέδριο, όλα καλά κι όλα ωραία	77
Όποιος βιάζεται σκοντάφτει	80
Και όμως κινείται	84
Ας αρχίσουν οι χοροί	85
Χωρίς αντίπαλο	87
Αρχαϊκό μειδιάμα	89
Νέο χτύπημα	91
Το γαρ πολύ της θλίψεως	94
Εύλογα ερωτήματα	95
Στροφή	97
Αναστροφή	98
Προεδρικά τερτίπια	99
Φως στο σκοτάδι	102
Υπάρχουν (;) δικαστές στο Βερολίνο	103
Ανάρμοστη στάση	106
Ενάντια στα δεδομένα – ενάντια στη λογική – ενάντια στον νόμο	108
Διαχρονική συνέπεια	117
Άλλαξε ο Μανολιός	119
Ζοφερός οίκος	124

Ακροβασίες	125
Στην αγκαλιά του Μορφέα	127
Τρίτη και φαρμακερή	129
Λυμεώνες παντός καιρού	129
Μια κάποια λύσις	132
Η χαμένη τιμή του Συνεδρίου	134
Τετ α τετ	140
2015, η χώρα αλλάζει σελίδα και το παιχνίδι... πίστα	150
«Ευπροσάρμοστη» αριστερά	174
Όλα είναι δυνατά	177
Νέος παίκτης στο παιχνίδι	179
Ανακλαστικά, γενικώς	191
Νέοι γύροι	197
Υπόθεση προσωπικών εκτιμήσεων, προσωπικών απόψεων και προσωπικών διαφορών υπαλλήλων ή συλλογικής διαφθοράς στους κόλπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου;	205
Μη μου άπτου	215
Το σαμάρι και ο γάιδαρος	220
Χαμηλές πτήσεις	234
Έρημη χώρα	235
Καθώς ο καιρός περνάει, εύρηκα!	237
Θαυμαστά έργα	238
Τα παιδιά παίζει	242
Η Δικαιοσύνη είναι τυφλή	243
2019, το επιτελικό κράτος είναι εδώ	256
Η οδός της απώλειας	260
Νέοι καιροί, ίδια ήθη	282
Εκκωφαντική σιωπή	288
Χαμένη στη μετάφραση	289
Μη μου τους τύπους τάραττε	291
Alea jacta est	297
Νίκη του βρετανικού φλέγματος	298
Η μπάλα στην εξέδρα	303
Άλλα αντί άλλων	310
Ένας ακάματος Υπουργός	313
Έγκλημα χωρίς τιμωρία	318
Game over	320

4. Ανήκομεν εις την δύσιν, η υπόθεση στην Ε.Ε.	321
Η τέταρτη εξουσία έξω	326
Η τέταρτη εξουσία μέσα	334
5. Η ποινική διάσταση της υπόθεσης.	337
Η ώρα της Θέμιδος	337
Η Δικαιοσύνη ομίλησε	339
Νιρβάνα	348
«Ιδού εγώ εν απογνώσει»	350
Ουδείς άσφαλτος	350
Ανορθόδοξες σχέσεις	351
Τροφή για σκέψη	353
6. Διασκεδαστικά, «επιμορφωτικά σεμινάρια»	355
Διά βίου μόρφωση	355
7. Κάθαρση.	358
Ο δρόμος προς την κόλαση είναι στρωμένος με «καλή πίστη»	358
Οι Ερινύες δεν μένουν πια εδώ	359
Ο χρόνος είναι χρήμα	361
Για την τιμή των όπλων	362
Ξένος και μόνος	364
Τραγικά ερωτήματα	364
Επιμύθιο/επίλογος	367
Απολογισμός	367
Σοφά λόγια, πάντα επίκαιρα	369
Πόσο ανίκητη είναι η βλακεία;	371
Τελικά, τι δουλειά είχε η αλεπού στο παζάρι;	373
Παράρτημα επιλεγμένων τεκμηρίων	375

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

A.B.M.	Αριθμός Βιβλίου Μηνύσεων
A.E.I.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
A.Σ.Ε.Π.	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
Γ.Ε.Δ.Δ.	Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης
Γ.Ε.Ε.	Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο
Γ.Λ.Κ.	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Δ.Ε.Κ.Ο.	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
Δ.Ε.Π.	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό των Α.Ε.Ι.
Ε.Κ.Δ.Δ.	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης
ΕΝ.Π.Ε.	Ένωση Περιφερειών Ελλάδος
Ε.Σ.	
ή Συνέδριο	Ελεγκτικό Συνέδριο
Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.	Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
Ι.Ε.Κ.	Ινστιτούτο/-α Επαγγελματικής Κατάρτισης
Κ.Ε.Δ.Ε.	Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος
Ν.Σ.Κ.	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Ο.Ε.Ε.Κ.	Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
OLAF	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Διαφθοράς (European Anti-Fraud Office)
Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζόμενων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης
σ.σ.	σημείωση συντάκτη
Χ.Ε.	Χρηματικό Ένταλμα/Χρηματικά Εντάλματα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν βιβλίο αποτελεί το χρονικό του εικοσαετούς προσωπικού αγώνα του συγγραφέα, ο οποίος με την ιδιότητα του οικονομικού επιθεωρητή διεξήγαγε αρμοδίως οικονομικό έλεγχο σε έναν τυπικό δημόσιο οργανισμό. Στη συνέχεια, προσπάθησε να γίνει αποδεκτό το πόρισμά του από το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Σ.), προκειμένου να καταλογισθούν στους παρανόμως πλούτισαντες τα απολεσθέντα χρήματα, ώστε να αποδοθούν στο Δημόσιο με την παράλληλη αναζήτηση πειθαρχικών και ποινικών ευθυνών. Στην προσπάθειά του αυτή είχα συνδράμει ως Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.), όταν διαπίστωσα ότι τα έγγραφά του ήταν τεκμηριωμένα και οι προσπάθειές του εξυπηρετούσαν το δημόσιο συμφέρον.

Μέσα από την πολύχρονη, αδιάπτωτη και με πάθος προσήλωσή του να επιτελέσει το καθήκον του, ο συγγραφέας διαμόρφωσε τελικά μία πλήρη εικόνα του κόσμου που εμφανίζεται ως Δημόσιος Τομέας, ο οποίος στην πράξη είναι ένα καλειδοσκόπιο με 23.800 όψεις, κατά τον Π. Καρκατσούλη, αλλά που κανένας δεν μπορεί να γνωρίσει πλήρως, πόσο μάλλον να ελέγξει, ανεξαρτήτως της λαϊκής νομιμοποίησης που απολαμβάνει. Σε ένα τόσο μεγάλο ταξίδι, ο συγγραφέας βίωσε διοικητικές, δικαστικές και προσωπικές περιπέτειες, που περιγράφονται γλαφυρά και αποδεικνύονται με έγγραφα στα αντίστοιχα κεφάλαια του βιβλίου. Δυστυχώς, όμως, τα ίδια συμβαίνουν σε μεγάλο βαθμό σε όσους δημοσίους υπαλλήλους και λειτουργούς θέλουν να ασχούν ευόρκως το καθήκον τους.

Αυτό που πραγματικά προκαλεί εντύπωση στην εργασία του είναι η ρεαλιστική απεικόνιση του «θαυμαστού αυτού κόσμου» του Ελληνικού Δημοσίου. Ο συγγραφέας παρουσιάζει με πολλή επιτυχία στην εισαγωγή του την κατάσταση ακινησίας που παγιώθηκε διαχρονικά στο Δημόσιο, και που με την «πρώτη φορά Αριστερά» επιδεινώθηκε. Στην αφήγησή του αποκαλύ-

πτονται όλες οι παθογένειες της δημόσιας διοίκησης, με κυριότερα χαρακτηριστικά το πελατειακό κράτος και το γεγονός ότι ο κρατικός μηχανισμός, με προεξάρχουσα την ελληνική δικαιοσύνη, λειτουργεί βάσει του νόμου της αδρανείας, δηλαδή συνεχώς επιβραδύνει την κίνησή του, ώσπου κάποιος με τα ελληνικά κριτήρια «φωτισμένος νους» του δώσει μια ώθηση και τον επανεκκινήσει. Συγκεκριμένα, με τα λόγια του συγγραφέα, αντικατοπτρίζονται «η άκρατη και απροσχημάτιστη κομματοκρατία, η πολυεπίπεδη διαπλοκή, το αίσθημα του ακαταλόγιστου στους πυλώνες της εξουσίας, ο διάχυτος παραλογισμός και η εν γένει “αφασία” της νεοελληνικής πολιτικής, διοικητικής και δικαστικής εξουσίας της τρίτης ελληνικής δημοκρατίας».

Δυστυχώς, οι περισσότεροι δεν μπορούν να αντιληφθούν το τέλμα στο οποίο βουλιάζουμε, είτε επειδή δεν έχουν προσλαμβάνουσες παραστάσεις είτε επειδή βολεύονται ως ευνοούμενοι ενός πελατειακού κράτους είτε για λόγους ιδεοληψίας. Μόνο ένα μικρό ποσοστό αντιστέκεται, όμως δεν γνωρίζω εάν αυτό επαρκεί, για να σχηματισθεί η κρίσιμη μάζα που χρειάζεται για την ανατροπή του status quo της ακινησίας και να αρχίσει η διαδικασία της επανεκκίνησης. Πιστεύω, ωστόσο, ότι βιβλία όπως το παρόν, με τον προβληματισμό που προκαλούν, μπορούν να συμβάλουν σε αυτό.

Πολλές φορές ο τίτλος ενός βιβλίου καθορίζει την επιτυχία του, γι' αυτό ο συγγραφέας, όπως εκθέτει, προβληματίσθηκε, πριν καταλήξει στον τίτλο «Παιχνίδι με το σύστημα», κατόπιν επαγωγικών σκέψεων, συνδέσεων με άλλες πολιτικές καταστάσεις και συγγραφείς. Ως τίτλος είναι επιεικής, όχι μόνο για το σύστημα, αλλά, ακόμη χειρότερα, γιατί μέσα από αυτόν φαίνεται ότι απενοχοποιούνται τα πρόσωπα που συγκροτούν αυτό το «σύστημα» και το στηρίζουν, για να το απομυζούν. Στη θέση του συγγραφέα, θα επέλεγα ως τίτλο τον στίχο του εθνικού μας ποιητή «και διηγώντας τα να κλαις», που –κατά τη γνώμη μου, η οποία διαμορφώθηκε μέσω πολυετούς εμπειρίας τόσο στη δικαστική όσο και στη διοικητική λειτουργία– αποδίδει πληρέστερα και σφαιρικά την κατάσταση που βιώνουν η χώρα μας και οι συμπολίτες μας, πλην σπανίων εξαιρέσεων, με τα πολλά και ποικίλα προβλήματα, ως αποτέλεσμα του ότι οι περισσότεροι εξ ημών (πληθυντικός ευγενείας) δεν έχουμε κατανοήσει «ιδια υπαιτιότητα» ότι προέχει το δημόσιο και όχι το ατομικό συμφέρον.

Πρέπει να ομολογήσω ότι δεν γνώριζα τον συγγραφέα Γεράσιμο Κακλαμάνη ούτε τα έργα του *Επί της δομής του νεοελληνικού κράτους* και *Η Ελλάς ως κράτος δικαίου*, που φαίνεται να είναι μαζί με τον Ηλία Πετρόπουλο και τον Βασίλη Ραφαηλίδη οι σύγχρονοι Έλληνες maudits συγγρα-

φείς. Μαζί με τον παλαιότερο Ευάγγελο Λεμπέση και το δοκίμιό του *Η τεράστια κοινωνική σημασία των βλακών εν τω συγχρόνω βίω*, προσπάθησαν να φωτίσουν τη σκοτεινή πλευρά, που όλοι κρύβουν κάτω από το χαλί, την υποκρισία, την επίδειξη μετριοφροσύνης και την ψευδεπίγραφη ηθικολογία. Βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνίας και μάλιστα της άρχουσας τάξης είναι η υποκρισία, ο κακός εννοούμενος καθωσπρεπισμός, σε συνδυασμό με την έλλειψη θάρρους τόσο κατά την έκφραση γνώμης όσο και για την εκτέλεση του καθήκοντος, αλλά και ο άκρατος εγωκεντρισμός με την επιδίωξη του ατομικού συμφέροντος. Αυτή η στάση ζωής υιοθετείται ενστικτωδώς από μέτριας πνευματικής συγκρότησης ανθρώπους, που μιλούν ξύλινη γλώσσα, επιλέγονται διαχρονικά για την κατάληψη θέσεων εξουσίας και πολεμούν λυσσαλέα οποιαδήποτε προσπάθεια αλλαγής ή εκσυγχρονισμού. Ο συγγραφέας διαθέτει το θάρρος και την προσωπική ευθύνη να εκφρασθεί στην εισαγωγή του βιβλίου θετικά ή αρνητικά ή διά παραλείψεως για τα πρόσωπα που συνάντησε στην πορεία του, γεγονός που δεν θα σχολιάσω, επειδή, κατά την άποψή μου, το ουσιώδες ζήτημα δεν αφορά στα πρόσωπα, αλλά στη θωράκιση των θεσμών, ούτως ώστε αυτοί να μη γίνονται έρμια ιδιοτελών πολιτικών, συντεχνιακών ή προσωπικών επιδιώξεων. Σε αυτή την κατεύθυνση θεωρώ ότι συμβάλλει το συγκεκριμένο έργο, το αποτέλεσμα του οποίου αξιολογώ ως καιρίας σημασίας.

Σε κάθε δημοκρατική χώρα, στην οποία λειτουργεί πραγματικά και όχι κατ' επίφαση κράτος δικαίου, κανένας κρατικός ή ιδιωτικός θεσμός δεν μπορεί να λειτουργήσει σωστά, εάν δεν απολαμβάνει τουλάχιστον ένα σεβαστό ποσοστό εμπιστοσύνης και αναγνώρισης από τους πολίτες, το οποίο ποικίλλει κατά περίπτωση και εποχή, εξαρτάται δε από το έργο που παράγει ο θεσμός. Κάθε θεσμός διανύει έναν βιολογικό κύκλο και στο τέλος νομοτελειακά αντικαθίσταται από έναν καινούριο. Θεσμοί που δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στον ρόλο και στον σκοπό για τον οποίο ιδρύθηκαν ή στις προσδοκίες των πολιτών, αυτοαναιρούνται και το κενό καλύπτεται από νέους σχηματισμούς. Μόνο που, όταν υπάρχουν συνταγματικές προβλέψεις, η διαδικασία αποκτά τους δικούς της ρυθμούς.

Είναι γεγονός ότι ο ρυθμός απονομής της Δικαιοσύνης σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένης και της δικαστικής λειτουργίας του Ε.Σ., είναι τόσο βραδύς, που ισοδυναμεί με αρνησιδικία. Αυτή δε η ανεπάρκεια οφείλεται σε διάφορους λόγους. Εκτός των προβλημάτων που εκθέτει κατά την κρίση του ο συγγραφέας στην εισήγηση του βιβλίου, υπάρχουν πλείστοι άλλοι: εγγενείς δυσχέρειες, νομοθετικές ρυθμίσεις πολλές φορές ad

hos, νόμοι με εξαιρέσεις και αστερίσκους, το αυτοδιοίκητο των δικαστηρίων που καθορίζουν πόσες υποθέσεις θα δικάσουν, ο δικαστικός συνδικαλισμός, οι πολιτικές παρεμβάσεις, ο τρόπος επιλογής ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων, η κατάργηση πολυμελών σχηματισμών με τρόπο που να μη δημιουργείται πλέον esprit de corps, αλλά να εκδηλώνεται μόνο για τη διεκδίκηση δικαιωμάτων, η ανεπαρκής αξιολόγηση των δικαστών και ο ανεπαρκής πειθαρχικός και ποινικός έλεγχος, εφόσον υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, οι παραγραφές ευθυνών κ.λπ. Φυσικά, δεν είναι δυνατόν να εξετασθούν και να προταθούν αόριστες και ανεφάρμοστες λύσεις, αλλά είναι θετικό να παραμένει ανοικτή η συζήτηση για θέματα που θέτει η εισαγωγή του παρόντος βιβλίου, η οποία συνιστώ να μελετηθεί με προσοχή. Είναι επίσης γεγονός ότι για τη Δικαιοσύνη, όπως για όλους τους πολυμελείς σχηματισμούς, ισχύει αυτό που είχαν διατυπώσει οι Ρωμαίοι: «Senatores boni viri, Senatus mala bestia».

Ως Γ.Ε.Δ.Δ. ασχολήθηκα για πολλά χρόνια με ελέγχους διαφόρων ειδών και πάντα είχα ερωτηματικά και απορίες για την αποτελεσματικότητά τους, ειδικότερα στη χώρα μας, επειδή ο σκοπός των διοικητικών και δημοσιονομικών ελέγχων ταυτίζεται με τους σκοπούς της ποινικής καταστολής, δηλαδή της ειδικής και γενικής πρόληψης. Αυτούς τους προβληματισμούς δε ενίσχυσε η υπόθεση που περιγράφεται στο βιβλίο. Δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία για το ποσοστό από το κλεμμένο δημόσιο χρήμα που έχει τελικά επιστραφεί στο δημόσιο ταμείο, αμφιβάλλω όμως εάν αυτό σε βάθος χρόνου υπερβαίνει το 1%. Ακόμη χειρότερα, δεν υπάρχουν στοιχεία με τι κόστος για το Δημόσιο ανακτήθηκε το ποσό αυτό, που ασφαλώς υπερβαίνει το ανακτηθέν ποσό, ενώ θα έπρεπε να ισχύει ο κανόνας κόστους-οφέλους... Από την άλλη πλευρά, ούτε και η ποινική καταστολή, ως μέτρο γενικής πρόληψης, φαίνεται να έχει αποτελέσματα, επειδή, πλην των καταδικών των Τσοχατζόπουλου και Παπαντωνίου, δεν έχουν δημοσιοποιηθεί άλλες καταδίκες για κατάχρηση δημοσίου χρήματος, πόσο μάλλον που μετά από την κατάργηση του ν. 1608/1950 «περί καταχραστών δημοσίου χρήματος» με τον νέο Π.Κ. (ν. 4619/01.07.2019), οι περισσότερες σχετικές εκκρεμείς υποθέσεις έχουν μετατραπεί σε πλημμελήματα, και ως εκ τούτου έχουν παραγραφεί.

Εν κατακλείδι, θέλω να συγχαρώ τον συγγραφέα για το πόνημά του. Σαφώς το βιβλίο του μπορεί να χρησιμεύσει ως case study για τη μελέτη των παθογενειών του Ελληνικού Δημοσίου Τομέα, στις οποίες κυριαρχούν η γραφειοκρατία και η ανεπάρκεια της Δικαιοσύνης και των ελεγκτικών μηχανισμών για τον έγκαιρο καταλογισμό και για την είσπραξη του κλεμμένου δη-

μοσίου χρήματος. Κυρίως, όμως, θέλω να τον επαινέσω για το θάρρος και την επιμονή που επέδειξε για την εκτέλεση της εντολής που έλαβε, κατά την οποία αντιμετώπισε εγγενείς δυσχέρειες και ήρθε σε αντιπαράθεση με όλο το πολιτικό σύστημα. Τελικώς, παρά την κρίσιμη κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η χώρα, θέλω να ελπίζω πως η ρήση του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη «Τούτο το ντοβλέτι ούτε φτιάνεται ούτε χαλιέται, αιωνίως θα σέρνεται», την οποία δεν γνώριζα και που τίθεται υπό αξιολόγηση από τον συγγραφέα, δεν θα επαληθευθεί, και όχι μόνον δεν θα οδηγηθεί η χώρα σε απώλεια κυριαρχικών δικαιωμάτων ή σε καταστροφή, αλλά θα διεκδικήσει την ποιοτική αναβάθμισή της. Ωστόσο, γι' αυτό δεν αρκεί κάποιος από μηχανής θεός. Είναι εθνική ανάγκη να αρθούμε όλοι στο ύψος των περιστάσεων, με πρώτο το πολιτικό προσωπικό της χώρας, ώστε, κατά το μέτρο των δυνάμεων ενός εκάστου, να ξυπνήσουμε από τον λήθαργο και να ακολουθήσουμε το ρητό «Συν Αθηνά και χείρα κίνει», κατά το παράδειγμα του συγγραφέα.

Λέανδρος Τ. Ρακιντζής
Αρεοπαγίτης ε.π.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τι δουλειά είχε η αλεπού στο παζάρι;

Να είστε ενοχλητικοί, να είστε η άμμος·
όχι το λάδι στα γρανάζια του κόσμου.

Günter Eich, «Wacht auf!» (1950)

Πρώτα, οι συστάσεις

Είμαι αυτός που έγινα, πρόσωπο υπαρκτό και μη εξαιρετέο, καθόλου εξαιρετικό ωστόσο, υπερβολικά συνηθισμένο μάλλον, και έφτασα ως εδώ για να διηγηθώ μια ιστορία που δυστυχώς δεν είναι «φανταστική», αλλά αδιανόητα αληθινή, μια ιστορία «αχαλίνωτης πραγματικότητας», όπως την προσδιόρισε φίλος νομικός. Πρωταγωνιστές, δευτεραγωνιστές, κομπάρσοι και αφηγητής, όλοι και όλες προέρχονται από την πλούσια πανίδα του ελληνικού Δημοσίου Τομέα με τις διακριτές εξουσίες και τις αδιάκριτες διαπλοκές. Ένα «ιχθυοτροφείο», στα θεραπευτικά νερά του οποίου καλλιεργούνται διαχρονικά η άκρατη και απροσχημάτιστη κομματοκρατία, η πολυεπίπεδη διαπλοκή, το αίσθημα του ακαταλόγιστου στους πυλώνες της εξουσίας, ο διάχυτος παραλογισμός και η εν γένει «αφασία» της νεοελληνικής πολιτικής, διοικητικής και δικαστικής εξουσίας της τρίτης ελληνικής δημοκρατίας.

Γεννήθηκα το 1954 στο Μακρυχώρι Λάρισας, σπούδασα Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης και, μετά από ένα σύντομο πέρασμα από τον ιδιωτικό τομέα, βρέθηκα στη στοργική αγκαλιά του Δημοσίου, όπου υπηρέτησα επί τριάντα επτά συναπτά έτη, εκ των οποίων τα τελευταία δεκατέσσερα κατ' αρχάς ως Οικονομικός Επιθεωρητής και ακολούθως ως προϊστάμενος στη Διεύθυνση Επεξεργασίας Νομοθετικών Πράξεων και Κανονιστικών Διοικητικών Πράξεων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Υπουρ-

γείο Οικονομικών). Με άλλα λόγια, έγινα και εγώ με τη σειρά μου αυτό που λέμε «στέλεχος»! Και ως στέλεχος μιας ελεγκτικής υπηρεσίας του Δημοσίου, συναντήθηκα με την ιστορία που θα αφηγηθώ παρακάτω και με τους συντελεστές της. Τι γύρευε ένας Λαρισαίος στα άδυτα των γραφειοκρατικών μηχανισμών του διοικητικού κέντρου; Τις διαδρομές του σπαταλημένου χρήματος. Την αλήθεια, αρχικά. Αργότερα, τον κορεσμό της περιέργειάς του και τη χαρά του παιχνιδιού, καθώς –όπως είναι γνωστό– «ο χαμένος τα παίρνει όλα». Κοινώς, τα 'θελα και τα 'παθα!

Το πλαίσιο

Αντικείμενο, λοιπόν, του χρονικού είναι μία περιπέτεια διοικητικής και εν συνεχεία δικαστικής φύσεως, μέσω της οποίας δοκιμάζονται η ανθεκτικότητα και η διαχρονικότητα μιας φράσης αναφερόμενης στην Ελλάδα που αποδίδεται στον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη: «Τούτο το ντοβλέτι ούτε φτιάνεται ούτε χαλιέται. Αιωνίως θα σέρνεται». Πραγματικά, αυτή η χώρα φαίνεται ότι δεν «φτιάνεται» με τίποτα. Εάν μάλιστα δεν προκληθούν τεκτονικές αλλαγές, η χώρα θα σέρνεται επί καιρώ αλλά όχι αιωνίως, καθώς αυτή η κολοκοτρώνεια εκτίμηση ότι δεν «χαλιέται» μάλλον θα διαψευσθεί *de facto*. Η ιστορία μου συνδέεται με δύο από τις βασικές συνιστώσες που οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια και ιλιγγιώδη ταχύτητα τη χώρα μας στον πάτο του βαρελιού: τη δημόσια διοίκηση και τη δικαστική λειτουργία, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό κατευθύνονται από τις εκάστοτε βουλές ενός συμπαγούς και οριζόντιου κομματικού συστήματος. Ειδικότερα:

- Το Υπουργείο Οικονομικών και οι καθοδηγούμενοι, σε μεγάλο βαθμό, από αυτό ελεγκτικοί και διοικητικοί μηχανισμοί, που από τη μία πλευρά εξαντλούν τα όρια της αυστηρότητας στους σύγχρονους «αθλίους» των πεζοδρομίων, ενώ από την άλλη προσβάλλουν τους φορολογούμενους πολίτες, με τις χαριστικές χρηματοδοτήσεις, τις αλλεπάλληλες ανακεφαλαιοποιήσεις τραπεζών και τις φοροαπαλλαγές εκατομμυρίων σε εκδότες, μεγαλοεργολάβους και ιδιοκτήτες μέσων επικοινωνίας.
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο, που με χαρακτηριστική ευκολία προβαίνει σε καταλογισμούς μικροποσών σε βάρος χαμηλόμισθων, ενώ αρνείται να καταλογίσει εκατομμύρια προκλητικά παράνομων δαπανών, όπως στην περίπτωση του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.) ή της παλαιότερης θλιβερής υπόθεσης του Παντείου

Πανεπιστημίου. Κοινό στοιχείο και των δύο περιπτώσεων ο μη εντοπισμός των δικαιολογητικών των προκλητικά παράνομων δαπανών.

- Η ποινική δικαιοσύνη, που εξαντλεί κυριολεκτικά τα όρια του νόμου σε καθαρίστριες, οι οποίες πλαστογράφησαν το απολυτήριο του δημοτικού, προκειμένου να εξασφαλίσουν μισθό 400 ή 500 ευρώ, ενώ η ίδια απαλλάσσει υπουργούς που διαγράφουν από τη λίστα Lagarde τα συγγενικά τους πρόσωπα.

Δυστυχώς, όλα τα παραπάνω δεν φταίνε αποκλειστικά και μόνο για τη γενικότερη κατάντια μας. Άλλωστε, ούτε στη χρεοκοπία υπάρχει παρθενογένεση. Το νεοελληνικό κράτος από την ίδρυσή του βαδίζει πάνω σε ξύλινα πόδια και, παρά τις πλείστες όσες τρικλοποδιές, φαίνεται πως, εάν και έπαθε συχνά και πολλά, ωστόσο δεν έμαθε. Παιδεία και πολιτισμός υπηρέτησαν διαχρονικά ιδιοτελείς πολιτικές και αντίστοιχα συμφέροντα, ενώ οι πνευματικές γενικά αξίες θεωρήθηκαν περιττή πολυτέλεια, ταυτίστηκαν με τους καρπούς της «αλλοτριωμένης» Εσπερίας και λαιδορήθηκαν ως ξενόφερτα εξωτικά φρούτα, πειρασμοί που απειλούσαν την αθάνατη και υπερήφανη ελληνική ψυχή! Σαν να έπρεπε να αποδείξουμε σώνει και καλά ότι δεν ομοιάζαμε με τους «κουτόφραγκους». Και πράγματι, το πετύχαμε! Διάκόσια χρόνια μετά την Επανάσταση, παραμένουμε αταξινόμητοι, μία αυθύπαρκτη και τραγικά «ανάδελφη» κατηγορία από μόνοι μας.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί σπονδή στη μνήμη του σπουδαίου –και γι’ αυτό παραγκωνισμένου– Αγιομαυρίτη διανοητή Γεράσιμου Κακλαμάνη. Οι ιδέες του έρχονται συχνά πυκνά στη σκέψη μου, αλλά φοβάμαι μόνο στη δική μου και κάποιων ελάχιστων που έχουν γνωρίσει τα σημαντικά έργα του *Ανάλυση της νεοελληνικής αστικής ιδεολογίας*, *Επί της δομής του νεοελληνικού κράτους* και *Η Ελλάδα ως κράτος δικαίου*. Η σύγχρονη διάνοηση, με πρωτόπορα την ακαδημαϊκή κοινότητα, «μερίμνησε» για την ουσιαστική εξαφάνιση του συνόλου των συγγραμμάτων του και τη μη επανέκδοσή τους. Αποτέλεσμα, ελάχιστα μεταχειρισμένα αντίτυπα να πωλούνται σήμερα μέσω του διαδικτύου στην τιμή των ογδόντα ευρώ! Η εκδίκηση του νόμου της προσφοράς και της ζήτησης!

Κάθε ιστορία έχει ένα θέμα

Η ιστορία μου αφορά σε ένα οικονομικό σκάνδαλο το οποίο, από τον δειγματοληπτικό και μόνο έλεγχο σε είκοσι από τους χιλιάδες εκπαιδευτές των κρατικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), προξένησε στο

ελληνικό Δημόσιο ζημία περίπου έξι εκατομμυρίων ευρώ. Το ποσό αυτό, αναγόμενο στο σύνολο, ανέρχεται σε αρκετές δεκάδες εκατομμυρίων ευρώ. Από οικονομικής πλευράς, η υπόθεση αυτή δεν διεκδικεί την εκκωφαντικότητα ενός μεγάλου «κανονιού», μπροστά στον καταιγισμό τόσων άλλων εκκωφαντικότερων και μεγαλοπρεπέστερων που έρχονται στη δημοσιότητα τα τελευταία χρόνια, είναι μάλλον «σκανδαλάκι» και λιγότερο σκάνδαλο περιωπής. Ποιος ο λόγος λοιπόν; Τα παρασκήνια είναι η σκηνή στην οποία θα εκτυλιχθεί η ιστορία, όσα κρύβονται πίσω από αυτήν είναι η πρώτη ύλη της. Μια ιστορία που μπορεί να μη διαθέτει λαμπερά ονόματα, ερωτικά πάθη, σκηνές βίας και φαντασμαγορικά εφέ, διαθέτει όμως κάποια χαρακτηριστικά που την κάνουν ξεχωριστή, τα βασικότερα από τα οποία είναι:

- Η πλήρης στοιχειοθέτηση του σκανδάλου και ο τεκμηριωμένος προσδιορισμός των ευθυνών των εμπλεκόμενων σε αυτό.
- Η ενεργός συμμετοχή, στις παράνομες πληρωμές, πολιτικών προσώπων, με προεξάρχοντες τον διευθυντή του πολιτικού γραφείου του πρώην Πρωθυπουργού, Γ. Παπανδρέου, και ακολουθούντες τέκνο Υπουργού, Υπουργό και διευθύντρια του πολιτικού του γραφείου, Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο Οργανισμού.
- Η είσπραξη παράνομων αποζημιώσεων από υψηλόβαθμα στελέχη του Ο.Ε.Ε.Κ. και του Ε.Σ. καθώς και από συζύγους αυτών, υπό την ανοχή ή ακόμη και τη συνενοχή επιτρόπων του Συνεδρίου.
- Οι απόπειρες συγκάλυψης της υπόθεσης, από πλευράς υψηλόβαθμων στελεχών αλλά ακόμη και διαδοχικών ηγεσιών του Ε.Σ. (αρμοδίου δικαστηρίου για τον έλεγχο της νομιμότητας των δαπανών του Δημοσίου, κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος).
- Η πλήρης γνώση του οικονομικού σκανδάλου και των ευρύτερων διαστάσεων αυτού, από πλευράς του πρώην Πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου, των πρώην Υπουργών Δικαιοσύνης, Χ. Καστανίδα και Οικονομικών: Γ. Παπακωνσταντίνου, Φ. Σαχινίδα, Γιάννη Βαρουφάκη, Ε. Τσακαλώτου, του Αναπληρωτή Υπουργού Θ. Σκυλακάκη και η πλήρης αδράνειά τους για την αντιμετώπισή του. Ιδιαίτερα ο Φ. Σαχινίδης, ως Υφυπουργός Οικονομικών, αγνοούσε όχι μόνο τις σχετικές αναφορές μου για την αναγκαιότητα της αναζήτησης των έξι εκατομμυρίων ευρώ που εισέπραξαν παράνομα στελέχη του Ο.Ε.Ε.Κ. και του Ε.Σ. καθώς και σύζυγοι αυτών, αλλά ακόμη και την έγγραφη εντολή προς τον ίδιο, από τον τότε αρμόδιο Υπουργό Οικονομικών. Ο Γ. Παπακωνσταντίνου παρέπεμψε

το ζήτημα στον Υφυπουργό, προφανώς επειδή αδυνατούσε να ασχοληθεί με την ανάκτηση του παραπάνω ποσού, λόγω της αφοσίωσής του στη δημιουργική «επεξεργασία» της λίστας Lagarde. Τελικώς, η «χαριστική» βολή σε βάρος των συμφερόντων του Δημοσίου και υπέρ των διασπαθιστών του δημοσίου χρήματος δόθηκε από τον επίσης εξωκοινοβουλευτικό Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Θεόδωρο Σκυλακάκη, διά προκλητικής παραλείψεως οφειλομένων ενεργειών, όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια.

Υποθέτω πως όλοι οι παραπάνω είτε θεώρησαν το ποσό των έξι εκατομμυρίων ευρώ ευτελές είτε δεν θέλησαν να ταράξουν τον ύπνο των στελεχών του τότε κυβερνώντος κόμματος, που οργάνωσαν συντεταγμένα τη λεηλασία δημοσίου χρήματος, μέσω του προϋπολογισμού του Ο.Ε.Ε.Κ., είτε, τέλος, δεν θέλησαν να θίξουν τα ιερά και τα όσια του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Όσο για τον Πρωθυπουργό Γ. Παπανδρέου, έχει την επιείκειά μου, αφού εκείνο το διάστημα έσωξε και αυτός τη χώρα, διεξάγοντας σκληρές διαπραγματεύσεις με τους δανειστές μας, για να ανακοινώσει, ως κεραυνό εν αιθρία, ακόμη και για τα κυβερνητικά του στελέχη, από το ακριτικό Καστελόριζο την υπογραφή του πρώτου μνημονίου (ν. 3845/2010), στο πλαίσιο υλοποίησης του οράματός του για τη μεταμόρφωση της χώρας σε «Δανία του Νότου». Ως γνωστόν, το πλοίο «Η Ωραία Ελλάς» παρεξέκλινε ελαφρώς της πορείας του, έχασε τον μπούσουλα, τσακίστηκε το τιμόνι, σκίστηκαν τα άλλοτε φουσκωμένα πανιά του, μπάταρε και κατέληξε «Τανζανία του Βορρά»... Κυρίως, όμως, ο πρώην Πρωθυπουργός απαλλάσσεται για ψυχολογικούς λόγους, αφού θα ήταν τεράστια υπέρβαση για αυτόν να πικράνει τη σύζυγο του Ι.Π., διευθυντή του πολιτικού του γραφείου, η οποία, με μοναδικό τυπικό προσόν το απολυτήριο εξαταξίου Γυμνασίου, αλλά με ακαταμάχητο ουσιαστικό προσόν την ιδιότητα του συζύγου της ως Αντιπροέδρου του Ο.Ε.Ε.Κ., εισέπραττε αποζημιώσεις από κρατικά Ι.Ε.Κ. για «διδασκαλία» των μαθημάτων:

- α. Κινητή Προσθετική της ειδικότητας «Οδοντοτεχνική».
- β. Θεωρία Πορσελάνης της ειδικότητας «Οδοντοτεχνική Πορσελάνης».
- γ. Θεραπευτική Διαιτολογία της ειδικότητας «Ειδικός Εφαρμογών Διαιτητικής».
- δ. Πρώτες Βοήθειες της ειδικότητας «Νοσηλευτική Τραυματιολογία».
- ε. Νοσηλευτική Χειρουργική ΙΙ της ειδικότητας «Νοσηλευτική Χειρουργείου».

- στ. Μηχανογραφημένη Λογιστική Ι, ΙΙ, της ειδικότητας «Ειδικός Φοροτεχνικού Γραφείου».
- ζ. Χρήση Η/Υ των ειδικοτήτων: «Τεχνικός Αυτοματισμών», «Τεχνικός Ραδ/κών και Ηλεκτ/κών Διατάξεων» και «Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ψύξης».
- η. Λειτουργικά συστήματα Dos-Windows της ειδικότητας «Ειδικός Εφαρμογών Πληροφορικής με Πολυμέσα».

Πρώτη φορά αριστερά

Η ψυχρολουσία για την υπόθεση που με «τόσο ζήλο» είχα αναλάβει επισφραγίσθηκε από την κυβέρνηση της «πρώτης φοράς ριζοσπαστικής αριστεράς, με ολίγη ακροδεξιά και ισχυρή δόση ενάρτετου ΠΑ.ΣΟ.Κ.». Η κυβέρνηση της «πρώτης φοράς αριστεράς», η οποία είχε αναγάγει την εκρίζωση του «παλαιού διεφθαρμένου συστήματος» και την απεμπόληση των πρακτικών του παρελθόντος σε κορωνίδα της προεκλογικής της ρητορικής και σε συμπαγή πυρήνα της εφαρμοστέας πολιτικής της, αποδείχθηκε επάξια διάδοχος των προκατόχων της. Έξυπνη η αλεπού αλλά και το αλεπούδακι αποδείχθηκε πολύ έξυπνότερο... Ωστόσο, αυτό δεν οφείλεται σε ολιγωρία ή σε στωική απάθεια της κυβερνώσας αριστεράς, δεδομένου ότι είχε εξ υπαρχής επιδοθεί σε ανένδοτο αγώνα για την κατάργηση των μνημονίων με ένα άρθρο και έναν νόμο, για την επιστροφή του κατοχικού δανείου, για την είσπραξη των γερμανικών αποζημιώσεων καθώς και για την κατάργηση του ΕΝ.Φ.Ι.Α. και των τελών των διοδίων. Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών, η «dream team» της δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής (Βαρουφάκης και Τσακαλώτος), αγνοούσε για χρόνια τις αλλεπάλληλες αναφορές μου, με τις οποίες επιστούσα την προσοχή ως προς την αναγκαιότητα επιστροφής των παράνομων αποζημιώσεων, αλλά κυρίως ως προς την αναγκαιότητα του ελέγχου όσων ευθύνονται για τη συγκαλυψη του σκανδάλου και των υπαιτίων του, μεταξύ των οποίων καταλυτικό ρόλο διαδραμάτισαν οι πρώην Πρόεδροι του Ε.Σ. Γεώργιος-Σταύρος Κούρτης, Ιωάννης Καραβοκύρης και στη συνέχεια η εκλεκτή της «πρώτης φοράς Αριστεράς», Ανδρονίκη Θεοτοκάτου.

Μπορεί στη συγκεκριμένη υπόθεση η «Αριστερά» να μην αξιοποίησε το ηθικό πλεονέκτημα, το εκμεταλλεύτηκε όμως στο έπακρο, όταν, αφού δεν συμβιβάστηκε με τη γάτα των Ιμαλαίων, «ξήλωσε» τα διεφθαρμένα τζάκια των Μ.Μ.Ε., με σκοπό να πάρουν τη θέση τους αδιάφθοροι επιχειρηματίες, όπως ο Ιβάν ο Τρομερός ή ο Καλογρίτσας ο Φερέγγυος. Ταυτόχρονα,

κατήργησε την αριστεία και καθιέρωσε τη μετριοκρατία, προφανώς για να μην αισθάνονται ανασφάλεια τα στελέχη του κυβερνητικού μηχανισμού. Στο πλαίσιο αυτό, στελέχωσε κρίσιμους τομείς του κυβερνητικού και κρατικού μηχανισμού με ικανούς, καλλιεργημένους, έμπειρους αλλά και επιδέξιους τεχνοκράτες, όπως οι Νίκος Παππάς, Παύλος Χαϊκάλης, Δημήτρης Μάρδας (έστω και εάν δεν κατάφερε να πείσει τους Σύρους πρόσφυγες να επενδύσουν τον πακτωλό των εκατομμυρίων τους στη χώρα μας για την υλοποίηση του οράματός του περί μετατροπής της νήσου Αιγιλείας σε θερινό Νταβός), Κ. Νοτοπούλου (ογκόλιθος της πολιτικής και υπόδειγμα αξιοκρατικής ανέλιξης), Ν. Καρανίκας, Κ. Εξερχζόγλου, Μ. Πετσίτης, αποπέμποντας ταυτόχρονα, όσους δεν διέθεταν την απαιτούμενη επιστημονική επάρκεια και ηθικό ανάστημα, όπως οι Γ. Πανούσης, Σ. Κριμιζής και άλλοι. Παράλληλα, με κίνηση ματ, η ριζοσπαστική «Αριστερά» αναβάθμισε και την παρουσία της στο Ευρωκοινοβούλιο, με αναγνωρισμένες προσωπικότητες της αριστερής διανόησης, όπως η Έλενα Κουντουρά και ο Αλέξης Γεωργούλης, ως αντίπαλο δέος προς τον Θοδωρή Ζαγοράκη της Νέας Δημοκρατίας, με τον οποίο είμαι βέβαιος ότι θα κονταροχτυπηθούν για τη διεκδίκηση της προεδρίας σε αυτό.

Ορόσημο της μεταρρυθμιστικής πολιτικής της κυβέρνησης του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. ήταν, μεταξύ άλλων, η ψήφιση των ν. 4619 και 4620/2019 (τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντιστοιχώς). Με αυτές τις επαναστατικές ρυθμίσεις, μεταξύ άλλων, μετατράπηκαν σε πλημμέλημα η κακουργηματική απάτη, η υπεξαίρεση, η δωροδοκία και η κατασκοπία, μειώθηκαν οι ποινές για κακουργηματικές πράξεις και αποποινικοποιήθηκε η κατοχή βομβών μολότοφ, προφανώς επειδή προορίζονται ως υποκατάστατο των βεγγαλικών, όπως είχε συμβεί στην περίπτωση της MARFIN. Οι συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις εκτιμήθηκαν δεόντως από το σύνολο των τροφίμων των σωφρονιστικών ιδρυμάτων και των συμπαθών τάξεων των απατεώνων, των βομβιστών και των υποδίκων για ποινικά αδικήματα, ενώ τα αποτελέσματά τους αποτυπώθηκαν εμφανώς στις κάλπες των εκλογών του Ιουλίου του 2019, με την επιβράβευση του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. με ποσοστά από 50 έως 85% στα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας.

Είναι προφανές ότι η κυβερνώσα αριστερά του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., με τέτοιες επαναστατικές ρυθμίσεις και με το «άνοιγμα» του Μεγάρου Μαξίμου στον λαό για διαβουλεύσεις και «δουλειές» Υπουργών (Παππάς, Παπαγγελόπουλος) με επιχειρηματίες, υπό την προφανή υψηλή εποπτεία του Πρωθυπουργού, όπως αναδείχθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, απέδειξε στην

πράξη το ακατάλυτο «ηθικό πλεονέκτημα» που διαθέτει, καθώς και ότι έχει αναχθεί, με τις ρηξικέλευθες μεταρρυθμίσεις της, σε στυλοβάτη της νέας εποχής, όπου η διαφθορά και τα φαινόμενα κακοδιοίκησης τείνουν να εξαλειφθούν! Προφανώς, ο διεθνής διασυρμός της χώρας στον Ο.Ο.Σ.Α. και στο Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και η περαιτέρω διολίσθησή της στον δείκτη διαφθοράς ήταν έργο καταχθόνιων και σκοτεινών δυνάμεων, την καταστροφική δράση των οποίων δεν στάθηκε ικανό να αποτρέψει ούτε το φίλημα του σταυρού από τον Πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα κατά τον αγιασμό των υδάτων στα Θεοφάνια του 2019. Ωστόσο, το βασικότερο στοιχείο που παγιώθηκε σε χρόνο ρεκόρ από την κυβέρνηση της πρώτης φοράς αριστεράς ήταν ο απόλυτος εκχυδαϊσμός του πολιτικού διαλόγου μέσω της απροσημάτιστης αποδοχής του «πολακικού» λαϊκισμού. Τελικά, βιώσαμε στο απόγειό της την «απομάγευση» της Αριστεράς, στην αναδίπλωση των εποχών, όπως προσφυώς επεσήμανε ο Τίτος Πατρίκιος.

Αρραγής συνέπεια και συνεχή ποιοτικά άλματα στο πολιτικό σκηνικό της χώρας: από τη δημιουργική λογιστική επί των στατιστικών στοιχείων των προ μνημονίων κυβερνήσεων, στη δημιουργική «επεξεργασία» της λίστας Lagarde, ακολούθως στη δημιουργική ασάφεια της πρώτης φοράς αριστεράς, για να καταλήξουμε στην άκρως «αποτελεσματική» διαχείριση του Θεόδωρου Σκυλακάκη, στο πλαίσιο του επιτελικού κράτους, όσον αφορά στην υπόθεση του Ο.Ε.Ε.Κ. Φαίνεται ότι οι παραλείψεις οφειλομένων ενεργειών συγχωρούνται εάν πρόκειται να διαταράξουν τον λήθαργο των θεσμικών «πατέρων» του κράτους. Μπορούμε να παίζουμε με τους θεσμούς;

Φωτεινές εξαιρέσεις

Σε όλη αυτή την Οδύσσεια δεν συνάντησα μόνο Κύκλωπες και Λαιστρυγόνες, γνώρισα και φιλόξενους Φαίακες. Στέκομαι σε δύο εξ αυτών, στον πρώην Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης Λέανδρο Ρακιντζή, και στον πρώην Υφυπουργό Παιδείας Ιωάννη Πανάρετο. Μάλιστα, ο δεύτερος υπήρξε το μοναδικό κυβερνητικό στέλεχος που, με προσωπική του πρωτοβουλία, στήριξε ενεργά την προσπάθειά μου, παρά το γεγονός ότι αυτή στρεφόταν κατά επιφανών στελεχών της κυβερνητικής παράταξης, στην οποία και ο ίδιος ανήκε. Το εάν η στάση του αυτή ή η επιλογή του να έρθει αντιμέτωπος με το κατεστημένο της οικογενειοκρατίας, για το ζήτημα της επιλογής των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., συνέτεινε στην αποχώρησή του, λίγους μήνες μετά, από τη θέση του Υφυπουργού, παραμένει ένα αναπάντητο ερώ-

τημα. Πάντως, αμφότεροι με τη στάση τους διαδραμάτισαν εν αγνοία τους καταλυτικό ρόλο στην εμφύχωσή μου για τη συνέχιση του άνισου αγώνα στον οποίο είχα επιδοθεί. Δυστυχώς, όσοι τους διαδέχθηκαν όχι μόνον δεν ήρθησαν στο ύψος των περιστάσεων αλλά δεν φάνηκαν έστω και εις μικρόν γενναίοι.

Μια πηγή έμπνευσης

Καθ' όλο το διάστημα της προετοιμασίας για τη «συγγραφή» του χρονικού αυτού, με πολιορκούσε επίμονα, προκλητικά και παρακλητικά η μορφή του Αλέξανδρου Κοντόσταυλου.¹ Στο μνημειώδες έργο του *Τα περί των εν Αμερική ναυπηγηθεισών φρεγατών, και του εν Αιγίνη Νομισματοκοπείου*² περιγράφει τη δική του περιπέτεια με το Ελεγκτικό Συνέδριο που κόντεψε να τον ρίξει στη φυλακή για δήθεν κακή διαχείριση της παραλαβής μιας φρεγάτας με το όνομα «Ελλάς» και του νομισματοκοπείου της Αίγινας. Στο έργο του αυτό, που αποτελεί κόλαφο για το Ε.Σ., ο Κοντόσταυλος, εκθέτοντας τους προβληματισμούς του για τη σκοπιμότητα της συγγραφής του βιβλίου του, μεταξύ άλλων σημείωνε: «... οσάκις επιχειρούν να γράψω τα περί τούτου, με καταλάμβανε τосαύτη, άλλοτε μεν ψυχική αγανάκτησις, άλλοτε δε αθυμία, ώστε πολλάκις ηναγκάσθην να διακόψω το έργον μου, και κατέφευγα εις το μόνον, κατά των τοιούτων αδικημάτων όπλον... την καταφρόνησιν» (σελ. 1).

Ήταν βέβαιο ότι με τον αείμνηστο Κοντόσταυλο με συνέδεαν δεσμοί συντροφικοί, η περιπέτεια του ήταν η δική μου περιπέτεια και η τρικυμία της ψυχής του έγινε και δική μου. Η φωνή του, η δική μου φωνή. Ο Κοντόσταυλος ήταν για μένα κάτι σαν ομόσταβλος, ο δικός μου άνθρωπος από το παρελθόν, το πρότυπο και το είδωλό μου. Η ιστορία του, η ιστορία μου. Η Ελλάδα του 1825, η Ελλάδα του σήμερα... Σχεδόν 200 χρόνια μετά, ζούσα

1. Αλέξανδρος Κοντόσταυλος (1789-1865). Έμπορος από τη Χίο, ιδρυτής του πρώτου ελληνικού εμπορικού οίκου στο Λονδίνο (1817). Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία στην Τεργέστη και διετέλεσε εκπρόσωπος του Ελληνικού Κομιτάτου του Λονδίνου. Με πλοία του απέστειλε στην επαναστατημένη Ελλάδα φορτίο πυρίτιδας και το 1825 επιστάτησε, στη Νέα Υόρκη, της κατασκευής της φρεγάτας «Ελλάς». Διετέλεσε μέλος της τριμελούς επί της οικονομίας Επιτροπής στην Κυβέρνηση του Ιωάννη Καποδίστρια, Υπουργός Οικονομικών στην Κυβέρνηση Δ. Βούλγαρη (1855) και Πρόεδρος της Βουλής (1857).

2. Εν Αθήναις, εκ του τυπογραφείου Ν. Αγγελίδου, 1855 (Εθνική Βιβλιοθήκη Δωρ. 798, 914).

μια παρόμοια περιπέτεια με τον επιφανή πρόγονό μου, μοιραζόμουν τα ίδια πάθη αλλά και το ίδιο αλύγιστο πείσμα.

Θέμα ύφους

Σε αντίθεση με τη στάση του Κοντόσταυλου, οι δικοί μου προβληματισμοί με οδήγησαν απευθείας στον δρόμο της εκθέσεως. Η καταφρόνηση που ένιωθε ο επιφανής πρόγονός μας για τους διώκτες του δεν στάθηκε για μένα λόγος να κλειστώ στο καβούκι μου, κοινώς δεν εγκατέλειψα το παιχνίδι, ακόμα κι όταν αυτό έδειχνε οριστικά χαμένο. Μετά από την αρνητική υποδοχή των αναφορών μου από το Συνέδριο, και κυρίως μετά από την πεισματική άρνησή του να καταλογίσει προκλητικά παράνομες αποζημιώσεις, αλλά και για λόγους ηθικής, το πράγμα ωρίμασε μέσα μου. Το πήρα απόφαση, το ιστορικό της πολύπαθης εμπλοκής μου με το σύστημα θα άξιζε να καταγραφεί ως μνημείο εσχάτης διαπλοκής και μνημειώδους αναληψίας της διοικητικής και δικαστικής εξουσίας – απόρροια της πυορρούσας πληγής της χώρας που είναι το σύστημα της απόλυτης κομματοκρατίας και του πελατειακού κράτους. Θα μπορούσε άραγε ποτέ ένα απόλυτα κομματικό-πελατειακό κράτος να μετατραπεί σε επιτελικό; Ήταν κρίμα η ιστορία να χαθεί στην αφάνεια· όχι, της έπρεπε μια καλύτερη τύχη, να γίνει βιβλίο ας πούμε, να βρει μια θέση στο ράφι, ποιος ξέρει, ίσως δίπλα στο πόνημα του alter ego μου, του αείμνηστου Αλέξανδρου Κοντόσταυλου.

Και να που τώρα πια προέκυψε θέμα ύφους: καταγγελτικό, σκωπτικό ή τι άλλο; Πώς θα μπορούσε να αφηγηθεί κανείς μια ιστορία γραφειοκρατικής τρέλας, απόλυτα αληθινή; Ποιος ήταν ο προσήκων τόνος; Όσο ο χρόνος περνούσε και, επομένως, η ψυχραιμία διαδεχόταν τη λυσσώδη αγανάκτηση, οδηγήθηκα –κάπως χαλαρά είναι η αλήθεια– στη δεύτερη λύση. Η ανθρώπινη οργή που ένιωθα για πρόσωπα και πράγματα είχε καταλαγιάσει, μετατράπηκε σε νηφαλιότητα και δύναμη. Η αηδία, σε λόγο ορθό· όχι, το κείμενό μου δεν θα ήταν καταγγελτικό. Του έπρεπε κάτι διαφορετικό, ένας πιο πολιτισμένος τόνος, πιο artistic ας πούμε, μια καβαφική σοφία ή μια μπρεχτική αποστασιοποίηση, ως επιστέγασμα μιας μακράς και επίπονης διαδρομής. Το έργο μου θα ήταν το καταστάλαγμα της ωριμότητας, όχι ο παράφορος λίβελλος ενός αδικημένου. Παράλληλα, έξι αποδεικτική επέβαλε την αποδόμηση των εγγράφων του Συνεδρίου και του Ν.Σ.Κ. κατά τρόπο μαθηματικό, τη δε εξαγωγή των συμπερασμάτων κατά τρόπο λογικό, όπως επιτάσσει η επιστημονική συλλογιστική της «λογικο-φιλοσοφικής

πραγματείας» (Tractatus Logico-Philosophicus) του Ludwig Wittgenstein. Αυτό ήταν, λοιπόν, το ύφος που κατακυρώθηκε: ακαδημαϊκό με λίγη δόση σκωπτικότητας, όχι όμως υπερβολικής, κάτι τέτοιο θα επέφερε το γρήγορο τέλος της ανάγνωσης, τον πρόωρο θάνατο του αναγνώστη. Σε αυτό συντέινε και το γεγονός ότι εκατόν εξήντα επτά χρόνια μετά από τη συγγραφή του βιβλίου του Κοντόσταυλου, αποδεικνύεται πως τίποτα δεν άλλαξε, επί της ουσίας, στη λειτουργία του Ε.Σ. Εάν μάλιστα άλλαξαν κάποια πράγματα, είναι πλέον ή βέβαιον ότι άλλαξαν επί τα χείρω.

Η μέθοδος, από τα ειδικά στα γενικά

Η συγκεκριμένη, ειδική από πρώτη θεώρηση, υπόθεση προσφέρεται να αναχθεί στις ευρύτερες διαστάσεις της, που αφορούν σε ολόκληρο το πλέγμα διαπλοκής και αναλγησίας της διοικητικής, πολιτικής και δικαστικής λειτουργίας. Η υπόθεση, προϊόντος του χρόνου, κατέληξε στα ακρότατα όριά της. Μάλιστα, επιστήθιος φίλος, γνώστης της υπόθεσης, την προσδιόρισε κάπως διαφορετικά: «Πρόκειται για υπόθεση αμοραλισμού, αναλγησίας και διαφθοράς που κατέληξε σε ακρότατα όργια!». Δεν πρόκειται λοιπόν μόνο για μια προσωπική ιστορία. Πρόκειται για μια ιστορία διοικητικής αποτυχίας και θεσμικής διάβρωσης, κάτι που αφορά ιδιαίτερα στη νέα γενιά, μέρος της οποίας ωθείται:

- στον εθνομηδενισμό με κύριο –όχι όμως μοναδικό– εκφραστή την εύκολη αλλά αδιέξοδη και αντικοινωνική ακρότητα των Εξαρχείων και των ουσιών ή στον υπερεθνικισμό, με ναζιστικά χαρακτηριστικά,
- στον αντι-συστημισμό,
- στην παραίτηση και στη μοιρολατρία,
- στην εγκατάλειψη της χώρας, προς ανεύρεση καλύτερων συνθηκών επαγγελματικής αποκατάστασης και επιστημονικής έρευνας (brain drain), που, κατά τη γνώμη μου, αποτελεί το μεγαλύτερο πλήγμα για τη χώρα, και παράλληλα προς αναζήτηση αξιοκρατίας και ανθρώπινων συνθηκών διαβίωσης, δεδομένου ότι στη χώρα μας ο πολίτης, στο σύνολο σχεδόν των συναλλαγών του με φορολογικές και πολεοδομικές αρχές, κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα, και γενικά δημόσιους φορείς και Ο.Τ.Α., εκτός από την απίστευτη γραφειοκρατία, σε πλείστες περιπτώσεις αντιμετωπίζεται ως υποκείμενο απαξίας ή ακόμη και ως αντικείμενο εκμετάλλευσης,

- στον συμβιβασμό, τον κυνικό ατομισμό και στη συνέχεια στην ενσωμάτωση στο τέρας της αλλοτρίωσης και του άκρατου ατομισμού³ που πραγματώνεται μέσω της τριτοκοσμικής κομματοκρατίας της χώρας.

Το μέλλον είναι ήδη εδώ

Θεωρώ πως εάν δεν υπάρξει έγκαιρη αφύπνιση, θα διαιωνίζονται τέτοιου είδους καταστροφικές επιλογές που αποστερούν τη χώρα από την πιο ζωογόνο δύναμή της, δηλαδή τη νεολαία, υπονομεύοντας με αυτόν τον τρόπο κάθε προοπτική ανασυγκρότησης. Οι «προγραφές» της νεολαίας, η πνευματική και ηθική κατάπτωση, που οδήγησαν στην «άνοδο της ασημαντότητας» σε όλα τα επίπεδα εξουσίας, κατά τη διορατική πένα του Κορνήλιου Καστοριάδη, σε συνδυασμό με την «αποστασία των διανοουμένων», όπως την τεκμηριώνει ο Γ. Καραμπελιάς στο ομότιτλο σύγγραμμά του, αλλά και με τον δημογραφικό μαρασμό, κατά την άποψή μου, προοικονομούν περαιτέρω επιδείνωση. Έχω τη βεβαιότητα ότι οι μείζονες παθογένειες του κρατικού μηχανισμού, που επιφέρουν τέτοια αποτελέσματα και έχουν μετατρέψει την κρίση σε παρακμή και διοικητική και πολιτική πανώλη, δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν από το σύστημα κομματοκρατίας που τις καλλιέργησε και τις παγίωσε, με προφανή σκοπό να ανατροφοδοτείται από αυτές.

Τι μένει λοιπόν; Ως κλαίουσες να διαρρηγνύουμε τα ιμάτιά μας πάνω από την πάλαι ποτέ «Ωραία Ελλάδα»; Ή να χύνουμε κάθε λίγο και λιγάκι την καρδιά με το γάλα; Να μετράμε «χαμένες ευκαιρίες»; Να διαβάζουμε τα περασμένα μεγαλεία και διηγώντας τα να κλαίμε; Τι απαντάμε; Στα λεξικά, η απάντηση στη γλώσσα: Παιδεύω - παιδεία - εκπαίδευση - πεπαιδευμένος - παιδαγωγική - παιδαγωγός. Σε αντίθετη περίπτωση: απαίδευτος - απαίδευσία - ακρισία - αδιαφορία - αδράνεια - αναλγησία - αμοραλισμός... Εν ολίγοις, κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει από την αλήθεια των λέξεων, ακόμα κι αν δεν μπορεί να διακρίνει το νόημά τους.

---

3. «Δεν μπορούσα, φυσικά, να δω τότε την μεγάλη καταβόθρα που έμελλε να ρουφήξει όλο αυτό το ωραίο πλήθος (των φοιτητών)... και να το εξουθενώσει πάνω σε μία υπαλληλική καρέκλα» (Οδ. Ελύτη, *Ανοιχτά χαρτιά*).

Ο τίτλος

Κάθε βήμα κι ένα νέο δίλημμα. Ύψος η ιστορία μου διέθετε, εκ των προτέρων τουλάχιστον. Ο τίτλος όμως είναι «όλα τα λεφτά». Πώς προχωράμε;

Ο αυθόρμητος τίτλος «**Ανθρωπάκια οχυρωμένα σε θεσμικές καρέκλες**», μολονότι ανταποκρίνεται πλήρως στο θλιβερό περιεχόμενο, απορρίφθηκε, επειδή κρίθηκε πολύ επιεικής, προκαλεί αισθήματα συμπόνοιας προς τους δράστες με αυτό το υποκοριστικό -άκια. Το «ανθρωπάκι» παραπέμπει σε μια φιγούρα συμπαθή, σε έναν μίζερο αφελή τύπο, σε έναν καραγκιοζάκο που πάσχει άδικα. Όχι, οι πρωταγωνιστές μου δεν ήταν «ανθρωπάκια», «ανθρωπάρια» ίσως. Ομοίως, ο τίτλος «**Θλιβεροί σαμουράι του συστήματος**» επίσης απορρίφθηκε, επειδή ο τίτλος του σαμουράι, του Ιάπωνα αριστοκράτη, έπεφτε πολύς για μερίδα των δικαστικών που χειρίστηκαν την υπόθεση. Με απασχόλησε επίσης και η πιθανή επιλογή του τίτλου «**Μαζί τα φάγατε**», που θα λειτουργούσε ως απάντηση στην γκαιμπελικής επινόησης ισοπεδωτική λογική δημιουργίας συνενόχων του Θεόδωρου Πάγκαλου «**Μαζί τα φάγαμε**». Ο τίτλος αυτός θα ανταποκρινόταν κατ' αρχάς στο περιεχόμενο αλλά και στην ουσία της ιστορίας καθώς και στη λογική που επέβαλαν-εμπέδωσαν ο Πάγκαλος και οι όμοιοί του, κατά την οποία μία μικρή ομάδα καρπώνεται υπέρογκα ποσά από δανεικά και «μίζες», για να ταΐζει «με ξένα κόλλυβα» μία άλλη μερίδα, με σκοπό τη σφυρηλάτηση σχέσεων διαπλοκής. Η δεύτερη συντηρείται με ψιχία από τα «κλεμμένα», όχι μόνο για να παραμένει η πρώτη στην εξουσία αλλά και για να αμβλύνει τις ενοχές της. Τελικά, αποφάσισα ότι η απαξίωση είναι η μόνη αρμόζουσα σε γκαιμπελικές λογικές. Για παρεμφερείς λόγους απορρίφθηκε και ο τίτλος: «**Η εκκωφαντική σιωπή των Γ. Παπανδρέου, Γ. Παπακωνσταντίνου, Φ. Σαχινίδη, Χ. Καστανίδη, Γ. Βαρουφάκη, Δ. Μάρδα, Ε. Τσακαλώτου, Θ. Σκυλακάκη και η αναπάντητη κραυγή του Ι. Πανάρετου και του Λεάνδρου Ρακιντζή**». Αυτός ήταν και σχοινοτενής, δεν χωράει πουθενά, δεν εκδίδεται με τίποτα. Τέλος, απορρίφθηκε και ο μπρεχτικός τίτλος «**Να οι κύριοι δικαστές...**», που μου πρότεινε επιστήθιος φίλος. Κρίθηκε ισοπεδωτικός και άδικος για πλειάδα υπεύθυνων δικαστικών λειτουργών που αφιερώνουν τη ζωή τους στην υπηρεσία της δικαιοσύνης, όπως υπήρξαν στο παρελθόν οι περιπτώσεις του Α. Πολυζωΐδη και του Γ. Τερτσέτη, ενώ οι περιπτώσεις «προθύμων», όπως οι Δ. Βούλγαρης, Κ. Σούτσος και Φ. Φραγκούλης, πλεονάζουν.

Κατέληξα έτσι στον τίτλο: «**Παιχνίδι με το Σύστημα**», επειδή από ένα σημείο και μετά αντιμετώπισα την υπόθεση, κυριολεκτικά, ως παιχνίδι με

το συγκεκριμένο σύστημα και τους υπηρέτες του. Με την ίδια παιγνιώδη διάθεση, πρόσθεσα ως υπότιτλο το «Περί της φύσεως και των αιτιών της... καταρρεύσεως των Εθνών», αντιδιαστέλλοντας τον τίτλο του κορυφαίου έργου του Adam Smith *An inquiry into the nature and causes of the wealth of Nations* (Έρευνα περί της φύσεως και των αιτιών του πλούτου των Εθνών). Και τούτο, επειδή διαισθάνομαι ότι έτσι προδιαγράφεται η μοίρα μίας χώρας στην οποία στελέχη του εκάστοτε κυβερνώντος κόμματος, σε αγαστή συνεργασία με υψηλόβαθμα στελέχη του ανωτάτου δικαστηρίου για τον έλεγχο της νομιμότητας των δημοσίων δαπανών, ελαφρύνουν συστηματικά τα κρατικά ταμεία («καλή τη πίστει», όμως, όπως έκρινε με το υπ' αριθμ. 1620/2013 βούλευμά του το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών) και, από την άλλη πλευρά, διαδοχικές ηγεσίες του Ε.Σ. και του Υπουργείου Οικονομικών στην καλύτερη περίπτωση κωφεύουν ή εθελotuφλούν, και στη χειρότερη συγκαλύπτουν με απροκάλυπτο και ταυτόχρονα προκλητικό τρόπο τους διασπαθιστές του δημοσίου χρήματος.

Η αρχή, το ήμισυ του παντός

«Παιχνίδι με το σύστημα» λοιπόν. Ένα παιχνίδι με κεντρικούς πρωταγωνιστές κομματικά στελέχη και στελέχη του Ε.Σ., που αποτελεί βασικό πυλώνα εξουσίας, δεδομένου ότι πρόκειται για το ανώτατο δημοσιονομικό δικαστήριο της χώρας για τον έλεγχο της νομιμότητας των δημοσίων δαπανών. Πολύτιμοι αρωγοί αλλά και δορυφόροι τους υπήρξαν η πολιτική εξουσία και η καθοδηγούμενη από αυτήν δημόσια διοίκηση, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) αλλά και η δικαιοσύνη, δυστυχώς. Ωστόσο, το μεγάλο χρονικό διάστημα του «παιχνιδιού» (2001-2020), που περιλαμβάνει την εναλλαγή στην εξουσία ουσιαστικά ολόκληρου του πολιτικού φάσματος της χώρας (ΠΑ.ΣΟ.Κ., Ν.Δ., συγκυβέρνηση ΠΑ.ΣΟ.Κ.-Ν.Δ., αριστεροακροδεξιά κυβέρνηση ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-ΑΝ.ΕΛ. με δεκανίκια από ρετάλια δεξιάς, Ποταμιού και πάσης φύσεως γυρολόγους), αναδεικνύει τον αφανή αλλά ουσιαστικό πρωταγωνιστή, που δεν είναι άλλος από το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Μάλιστα, με την κυβέρνηση της «Πρώτης Φοράς Αριστεράς» (ΠΦΑ) συντελέστηκε ένα εξαιρετικά ποιοτικό άλμα στη μορφή του πολιτεύματος, που συνιστά παγκόσμια πρωτοτυπία. Το πολίτευμα, από κληρονομική «δημοκρατία», εξελίχθηκε σε «επαναστατικό» παρεισθιαστικό «σοσιαλκλεπτοκρατικό» καπιταλισμό, υπό αμερικανο-γερμανική εποπτεία-καθοδήγηση, ή, διαφορετικά, σε καθεστώς εκλόγιμης μοναρχίας ερειδόμενης σε στρατιές συγκατανευσιφάγων κομματαρχών-διαδόχων

της κατηγορίας των αυλικών – όπως αναλύει ο σπουδαίος σύγχρονος διανοητής Γιώργος Κοντογιώργης στο βιβλίο του «Οι ολιγάρχες».

Σε κάθε περίπτωση, στη χώρα μας, ανεξαρτήτως των πολυδιάστατων παραλλαγών και των κατ' επίφασιν διαφορετικών ιδεολογικών αποχρώσεων με τις οποίες εμφανίζεται, το πολιτικό σύστημα, κατά την άποψή μου, παραμένει ακλόνητα το ίδιο και επιβεβαιώνει απερίφραστα την προσέγγιση του Βασίλη Ραφαηλίδη: «Από υπάρξεις του νεοελληνικού κράτους και μέχρι τις μέρες μας, η εναλλαγή των κομμάτων στην εξουσία δεν είναι παρά αλλαγή των συνδαιτυμόνων στο ίδιο τραπέζι».⁴ Ωστόσο, εάν κρίνω και από τη διεθνή πραγματικότητα, έχω τη βάσιμη υποψία ότι η παραπάνω εκτίμηση του Βασίλη Ραφαηλίδη, κλιμακούμενη κατά τον δείκτη διαφθοράς κάθε χώρας, ισχύει σε μεγάλο βαθμό ανά την υφήλιο. Όσο για τις αυτοαποκαλούμενες αριστερές ή φιλολαϊκές κυβερνήσεις, όχι μόνο δεν αποκλείονται από το Libro d' Oro της διαφθοράς αλλά αποτελούν επιφανή μέλη του.

Το πάθημα του ενός, μάθημα για τους άλλους

Μέσα από τη μεμονωμένη αλλά πολυετή «περιπέτειά» μου, μπορεί να αποδειχθεί ότι νίκες τακτικής είναι δυνατόν να επιτευχθούν ακόμη και απέναντι σε σκληρά και συμπαγή συστήματα με απόλυτα αυταρχική-γραφειοκρατική δομή. Τέτοιες νίκες βοηθούν όχι τόσο στην αποκάλυψη ενός οικονομικού σκανδάλου όσο, κυρίως, στην αποκάλυψη των δομικών παθογενειών της πολιτικής, διοικητικής αλλά και δικαστικής λειτουργίας, οι οποίες ευνοούν τη δημιουργία τέτοιων σκανδάλων και παράλληλα συγκαλύπτουν τους υπαιτίους. Ίσως, λοιπόν, το παρόν πόνημα χρησιμεύσει σε κάτι. Τα σκουπίδια του ενός, ο πλούτος του άλλου. Καμία αυταπάτη ότι με την καταγραφή των πραγματικών περιστατικών θα αλλάξει ο κόσμος ή έστω ότι θα αμβλυνθεί η διαφθορά. Οι αυταπάτες μάς τελείωσαν εδώ και καιρό. Ωστόσο, μένω πιστός στον Antonio Gramsci: «Πρέπει να συνυπάρχει η απαισιοδοξία της γνώσης με την αισιοδοξία της θέλησης»· είναι προτιμότερο να αγωνίζεσαι μάταια παρά να ζεις μάταια. Άλλωστε, για έναν θαυμαστή του πνευματικού σύμπαντος του Γεράσιμου Κακλαμάνη, όπως συμβαίνει να είμαι εγώ, θα ήταν αφελές να ελπίζει σε στρατηγικές νίκες απέναντι στο ελληνικό πολιτικό, διοικητικό και δικαστικό κατεστημένο. Η ελάχιστη προσω-

4. *Ιστορία (χωμοκοτραχική) του νεοελληνικού κράτους, 1830-1974*, Εκδόσεις του εικοστού πρώτου (νέα έκδοση), σ. 503.

πική δικαίωση δεν είναι άλλη από την καταφρόνηση προς τους συγκεκριμένους ανώτατους δικαστικούς «λειτουργούς» που χειρίστηκαν την υπόθεση. Ηθική καταδίκη, λοιπόν, για όλους αυτούς και εξοβελισμός τους από τη μαρξίτσα, ήτοι τον τίτλο του πονήματος.

Τι είδους ιστορία είναι αυτή;

Οι λόγοι συνεπώς που επέβαλαν την καταγραφή της ιστορίας, και κυρίως οι ίδιοι που καθόρισαν και το ύφος της, προσδιόρισαν μοιραία και την κατηγορία στην οποία αυτή θα μπορούσε να ενταχθεί: σουρεαλιστικό ευθυμογράφημα, βασιζόμενο σε αδιάσειστα ντοκουμέντα. Ας φανταστούμε κάτι γλυκόπιτρο ή γλυκόξινο, κάτι σε χαρμολύπη. Να γελάς και να κλαις ταυτόχρονα. Να θυμώνεις κάπου κάπου, να οργίζεσαι, να τρως τα νύχια σου, να κοκκινίζεις, να πετάς και καμία βαριά κουβέντα εν είδει εκτόνωσης. Να λοιπόν το σημείο μηδέν. Τόσο το πρωτογενές υλικό όσο και οι λόγοι, τα κίνητρα του εγκλήματος, ήταν ήδη μπροστά μου, «ετοιμοπόλεμα», ο τίτλος έτοιμος και καθαρός ως προς το μήνυμα, ενώ και το ύφος υπαγορεύθηκε από τα πράγματα, προέκυψε αβίαστα. Η αντίστροφη μέτρηση είχε αρχίσει, το πληκτρολόγιο με καλούσε, τα τεκμηριωτικά έγγραφα είχαν στοιβαχτεί σε ντάνες στο γραφείο μου, αυτό ήταν· ο «συγγραφικός» μου λεπτοδείκτης δεν γύριζε πίσω.

Η ώρα της έκδοσης

Ξεκίνησα έτσι τη «συγγραφική» μου περιπέτεια, στο μέσο της εξέλιξης της υπόθεσης, ευελπιστώντας ότι, στη χειρότερη των περιπτώσεων, χρηματοδότες (ευγενικοί χορηγοί) της έκδοσης θα είναι η πλειάδα των «χρυσοκανθαρίσκων» που είχε το απύθμενο θράσος και την απρονοησία να με μηνύσει για συκοφαντική δυσφήμιση (!), μολονότι γνώριζε ότι κατά τον έλεγχο έπραξα το καθήκον μου και ως δημόσιος υπάλληλος και ως πολίτης. Όσον αφορά στην προσδοκώμενη αποζημίωση, δεν θα τη χρησιμοποιήσω για φιλανθρωπικούς σκοπούς, επειδή πιστεύω ότι η φιλανθρωπία δεν επιλύει κανένα από τα μείζονα κοινωνικά προβλήματα. Απεναντίας, έχω βάσιμους λόγους να πιστεύω ότι οξύνει αντί να αμβλύνει τα προβλήματα αυτά και ότι η κύρια λειτουργία της, στην πλειονότητα των περιπτώσεων,⁵ είναι η απε-

5. Η μειονότητα αφορά στους πραγματικά πιστούς χριστιανούς που δίνουν από το υστέρημα και όχι από το πλεόνασμά τους.

νοχοποίηση συνειδήσεων. Την όποια αποζημίωση θα χρησιμοποιήσω ως ανταμοιβή για τις ατελείωτες ώρες απασχόλησής μου, για να αποδείξω τα αυτονόητα για οποιαδήποτε χώρα λειτουργούν στοιχειωδώς οι θεσμοί, όχι όμως και για την Ελλάδα του Ελεγκτικού Συνεδρίου· ενός Συνεδρίου τον ρόλο του οποίου προσδιόρισε ο πρώην πρόεδρος του Κωνσταντίνος Ρίζος, στον πρόλογο του τιμητικού τόμου *Διαφάνεια και Ανεξαρτησία στον έλεγχο του δημοσίου χρήματος* (εκδ. Αντ. Σάκκουλα), για τα 170 χρόνια από την ίδρυσή του, ως ακολούθως: «Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι δημιούργημα κοινωνικής ανάγκης, θεσμικό όργανο του Κράτους, διαφύλαξης της χρηστής διαχείρισης του κρατικού πλούτου. Θεσμός, που χωρίς αυτόν εκκολλάπεται η διαφθορά, υπονομεύεται η οικονομία της χώρας, κλονίζεται η ασφάλεια των συναλλαγών, φθείρεται η κοινωνική δομή, υποδαυλίζονται οι συγκρούσεις, αποσυντονίζεται η κρατική μηχανή, υποβαθμίζεται το ήθος της πόλεως. Ζωντανό υποσύστημα του Κράτους που αποβλέπει στη διασφάλιση της όλης λειτουργίας του, μοχλός αποτροπής αποκλίσεως κάθε συμπεριφοράς που θα έθετε σε κίνδυνο τους άξονες σταθερότητάς του. Ο έλεγχος τον οποίο υπηρετεί και στον οποίο αποβλέπει, εξασφαλίζει τη δίκαιη κατανομή του πλούτου, αλλά και την αποδοτικότητα λειτουργίας της Κρατικής μηχανής».

Μέρος λοιπόν της προσδοκώμενης ανταμοιβής μου θα διετίθετο –σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο– για την έκδοση του πονήματός μου, ευελπιστώντας ότι αυτό θα αφυπνίσει ορισμένες –έστω και ελάχιστες– συνειδήσεις, χωρίς βεβαίως να τρέφω και καμία αυταπάτη ότι το Ε.Σ. δεν θα συνεχίσει να γράφει τις ίδιες «χρυσές σελίδες» στη «λαμπρή» ιστορία του. Και τούτο διότι, σε ενάντια περίπτωση, στη χώρα μας θα αρχίσει «να εκκολλάπεται η διαφθορά, να υπονομεύεται η οικονομία της χώρας, να κλονίζεται η ασφάλεια των συναλλαγών, να φθείρεται η κοινωνική δομή, να υποδαυλίζονται οι συγκρούσεις, να αποσυντονίζεται η κρατική μηχανή, να υποβαθμίζεται το ήθος της πόλεως, να διαταράσσεται η δίκαιη κατανομή του πλούτου και να καταρρέει η αποδοτικότητα λειτουργίας της κρατικής μηχανής!», όπως θεωρούσε, προφανώς λόγω υπέρμετρου αλλά ανεδαφικού ιδεαλισμού, ο πρώην Πρόεδρος του Ε.Σ. Κωνσταντίνος Ρίζος. Άλλωστε, δεν είναι στις προθέσεις μου, ούτε βέβαια και στις δυνάμεις μου, να δυναμιτίσω τον κύριο «μοχλό αποτροπής αποκλίσεως κάθε συμπεριφοράς, που θα έθετε σε κίνδυνο τους άξονες σταθερότητας του κράτους»· ενός κράτους για το οποίο ο Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος, μισό περίπου αιώνα μετά από τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια, έγραφε: «Από του θανάτου του Κυβερνήτου, το ελληνικόν έθνος, ή ειχή και ως έτυχεν ή ουδόλως εκυβερνήθη». Έχω

μάλιστα τη βάσιμη υποψία ότι ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, εάν βρισκόταν σήμερα εν ζωή, θα έφτανε στο ίδιο απαράλλακτο συμπέρασμα.

Τους μνηυτές μου ανέθρεψε ένα διεφθαρμένο σύστημα που το Ε.Σ. επιχειρεί συστηματικά και απροκάλυπτα να συγκαλύψει – ελπίζω, εντέλει, ανεπιτυχώς. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας συγκαλύψης εντάσσεται η υπεράσπιση της θεώρησης χρηματικών ενταλμάτων, με τα οποία εκταμιεύονταν επί σειρά ετών προκλητικά παράνομες αποζημιώσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό. Τις θεωρήσεις αυτών των ενταλμάτων το ανώτατο δημοσιονομικό δικαστήριο της χώρας θεωρεί «δικαστικές πράξεις», σύμφωνα με την Ολομέλεια του Ε.Σ.⁶ Ωστόσο, τις πράξεις αυτές πλέον δεν εκδίδουν δικαστές, αλλά επίτροποι, δηλαδή δικαστικοί υπάλληλοι του Ε.Σ. Στην περίπτωση της υπόθεσής μου, όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια, τις πράξεις αυτές εξέδωσαν αδιάφοροι, ανεύθυνοι, ανεπαρκείς, ανίκανοι ή και διεφθαρμένοι επίτροποι. Με τους χαρακτηρισμούς αυτούς, δεν επιθυμώ να απαξιώσω το σύνολο των επιτρόπων, μια και στην πολύχρονη διαδρομή μου στο Δημόσιο γνώρισα επιτρόπους, όπως τις κυρίες Καλαβρή, Μπακομιχάλη, τον κύριο Χρήστο Γκότση, Γενικό Συντονιστή Επιτρόπων, καθώς και ακόμα τους δικαστικούς υπαλλήλους, υποδείγματα εργατικότητας και εντιμότητας, όπως η κυρία Οσία Χορόζογλου, που κόσμησαν το Συνέδριο. Άλλωστε, οι κατηγορίες των αδιάφορων, ανεύθυνων, ανεπαρκών, ανίκανων ή και διεφθαρμένων απαντώνται στο σύνολο των επαγγελματικών κλάδων. Γνώρισα ακόμη και λαμπρούς ανώτατους δικαστές, υποδείγματα επαγγελματικότητας και ήθους, όπως την κυρία Ελένη Φώτη, πρώην Αντιπρόεδρο του Ε.Σ., και τον κύριο Νικόλαο Κοκκινάτο, πρώην Γενικό Επίτροπο Επικρατείας.

Ευγενικοί χορηγοί

Επόμενο βήμα η αναζήτηση εκδότη, η οποία προδιαγράφεται, κατά το μάλλον ή ήττον, ατελέσφορη, με δεδομένη τη λογιστική πραγματικότητα της αγοράς. Ποιοι και πόσοι αναγνώστες άραγε θα βρίσκονταν για έναν άγνωστο «συγγραφέα»⁷ μίας διοικητικής και εν συνεχεία δικαστικής περιπέ-

6. Στις σελ. 9 και 10 των πρακτικών της 3ης Γενικής Συνεδριάσεως της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 23ης Φεβρουαρίου 2005.

7. Επειδή ο όρος συγγραφέας είναι σοβαρός και δεν επιθυμώ να τον διεκδικήσω, θεωρώ ότι ο όρος καταγραφείας-σχολιαστής εξ ανάγκης αρμόζει στην περίπτωσή μου. Πολλοί,

τειας; Τι το ενδιαφέρον να βρει κανείς σε μια ιστορία γραφειοκρατικής τρέλας και γιατί να κινδυνεύσει, διαβάζοντάς την, να τρελαθεί και ο ίδιος; Η ιστορία μου ίσως καταλήξει αυτοεκδιδόμενη, με τα χρήματα μιας αποζημίωσης που δεν θα δαπανηθεί σε φιλανθρωπίες. Κάθε εκδιδόμενη άλλωστε έχει τους «προστάτες» της. Έτσι και η δική μου.

Τελικά, οι χορηγοί βρέθηκαν. Συγκεκριμένα, οι μηνυτές μου υποχρεώθηκαν από την αστική δικαιοσύνη, το 2017, να καταβάλουν το ποσό των 45.000 ευρώ νομιμοτόκως, ως αποζημίωση για την ηθική βλάβη που προκάλεσαν εις βάρος μου. Παράλληλα, δήλωσαν εγγράφως, στο πλαίσιο εξωδικαστικού συμβιβασμού, ότι με υπολόγηπτονται και ότι οι ενέργειές τους εις βάρος μου ήταν απότοκο πεπλανημένων αντιλήψεων. Μια κάποια ανταμοιβή –οικονομική και κυρίως ηθική– για τις ατελείωτες ώρες απασχόλησης που δαπάνησα, για να αποδείξω τα αυτονόητα για οποιαδήποτε χώρα λειτουργούν στοιχειωδώς οι θεσμοί. Δυστυχώς, όμως, η Ελλάδα του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν ανήκει στην παραπάνω κατηγορία.

Όπως και να' χει, με τον τρόπο αυτόν κατήγαγα μία έστω μικρή, τόση δα μικρή, αλλά νίκη, μια επιτυχία από αυτές για τις οποίες ο Μανόλης Αναγνωστάκης σημείωνε προφητικά: «... με τόσες προσιτές επιτυχίες, θα ηττηθείς...». Πράγματι, όπως θα διαπιστώσετε, αγαπητοί αναγνώστες, μετά από υπερδεκαεννεαετή αγώνα, που στην πορεία εξελίχθηκε σε διασκεδαστικό παιχνίδι, ηττήθηκα κατά κράτος από το «σύστημα», όπως ήταν αναμενόμενο. Ωστόσο, είχα την ευκαιρία να γίνω αρκούντως ενοχλητικός σε αρκετούς από τους «υπηρέτες» του, και ταυτόχρονα να «διασκεδάσω» μαζί τους... Εάν μη τι άλλο, περάσαμε καλά κι ας μην πήραμε το Όσκαρ, ήμαστε μια ωραία ατμόσφαιρα στα παρασκήνια και σημειώσαμε μια μεγάλη καλλιτεχνική επιτυχία!

Τιμητικές διακρίσεις και παράσημα παντός είδους

Στον αγώνα αυτόν, που κράτησε σχεδόν δύο δεκαετίες, έζησα και συγκινητικές στιγμές, είναι αλήθεια. Η 11η Γενική Συνεδρίαση της Ολομέλειας του Ε.Σ. της 9ης Ιουνίου 2010 ασχολήθηκε με την ταπεινότητά μου και μου αφιέρωσε δεκαέξι ολόκληρες σελίδες από τα πρακτικά της. Έτι συγκινητικότερον το γεγονός ότι ο πρώην Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας (αξίωμα

βέβαια, στη χώρα μας έχουν καταχραστεί τον όρο, οι περισσότεροι εκ των οποίων, στην καλύτερη των περιπτώσεων, θα έπρεπε να ονομάζονται συρραφείς.

αντίστοιχο με αυτό του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου) στο Ε.Σ., Γεώργιος Σχοινιωτάκης, μου επιδαφίλευσε ιδιαίτερα επιτιμητικούς και απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς. Ως μεγαλύτερο δε παράσημο εκλαμβάνεται η πρότασή του προς την Ολομέλεια του Ε.Σ. να κινήσει διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου εναντίον μου και να με μηνύσει για εξύβριση και συκοφαντική δυσφήμιση. Παρ' όλα αυτά, οι φύλακες είχαν περισσότερη γνώση και η Ολομέλεια, έχοντας πλήρη επίγνωση της βασιμότητας των αιτιάσεών μου κατά του Συνεδρίου και λειτουργώντας σε απόλυτη συνέπεια με την ελληνική κοιτοπονηριά, προτίμησε να προσβάλει τον Γενικό Επίτροπο και όχι εμένα. Όχι μόνο δεν ψήφισε την πρότασή του αλλά, κυρίως, δεν την έθεσε καν προς ψηφοφορία, κλείνοντας με τον χειρότερο –ίσως όμως με τον πλέον ενδεδειγμένο– τρόπο τη σταδιοδρομία του!

Σημειωτέον, είχα θέσει υπόψη του Προέδρου του Ε.Σ. Γεωργίου-Σταύρου Κούρτη πλήρη στοιχεία περί της ενεργού εμπλοκής στελεχών του Συνεδρίου και συζύγων αυτών σε παράνομες αποζημιώσεις από τον Ο.Ε.Ε.Κ., καθώς και αντίστοιχα στοιχεία για επανειλημμένες απόπειρες συγκάλυψης της υπόθεσης από πλευράς στελεχών, αλλά και υπηρεσιών του Ε.Σ. Στη συνέχεια, μετά από την πλήρη απραξία του, τον προκάλεσα εγγράφως, υποστηρίζοντας ότι «είτε οι εμπλεκόμενες Υπηρεσίες των οποίων προΐστασθε είναι ανεπαρκείς στην εκτέλεση των καθηκόντων τους είτε υπάρχει εξόφθαλμη σκοπιμότητα και μεθοδευμένη συγκάλυψη των παρανομιών σε βάρος του Δημοσίου από πλευράς αυτών των Υπηρεσιών». Δεν δίστασα δε να τον προτρέψω να με μηνύσει για συκοφαντική δυσφήμιση, εάν το Ε.Σ. εκτιμούσε ότι μπορούσε να προσκομίσει έστω και την παραμικρή απόδειξη ότι τα στοιχεία στα οποία βάσιζα τις έγγραφες καταγγελίες μου ήταν αβάσιμα, ψευδή ή ακόμη και χαλκευμένα. Με τον ίδιο τρόπο, στράφηκα προς τους επόμενους Προέδρους του Ε.Σ., Ιωάννη Καραβοκύρη και Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, χωρίς αποτέλεσμα όμως, μολονότι η πρόκλησή μου αυτή κοινοποιήθηκε και σε σειρά θεσμικών παραγόντων της πολιτικής και δικαστικής εξουσίας, χωρίς ωστόσο να ιδρώσει το αυτί κανενός... Ατάραχος και γαλήνιος ο ύπνος των ολύμπιων θεσμών, μόνο εγώ ξαγρυπνούσα φυσώντας και ξεφυσώντας για το άδικο και το παράλογο θέατρο που παιζόταν μπροστά μου – και ψάχνοντας για νέα στοιχεία, καινούρια και καλύτερα επιχειρήματα, αναζητώντας να ανοίξω ένα μικρό έστω πέρασμα, για να βγάλω την υπόθεση σώα από την «κοιλιάδα των νεκρών».

Ανέλεγκτο και ανεξέλεγκτο Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί σε κάθε περίπτωση να διεκδικήσει με αξιώσεις τον τίτλο του βραδύτερου, αναποτελεσματικότερου, μεροληπτικότερου και διαβλητότερου δημοσιονομικού δικαστηρίου της υφηλίου. Μακάρι το χρονικό μου να το ωθήσει μια και καλή προς αυτή την κατεύθυνση, να γίνει η αφορμή μιας ένδοξης πορείας επιβράβευσης στους διεθνείς οργανισμούς και στα παγκόσμια fora. Είναι κρίμα οι κόποι τόσο πολλών να μην αναγνωρίζονται. Άξιον εστί το έργο του. Και τούτο διότι, προκειμένου να συγκαλύψει ανεπαρκή –στην καλύτερη– στελέχη του, τα οποία επέτρεψαν ή και συμμετείχαν ενεργά στο όργιο της διασπάθισης δημοσίου χρήματος στον Ο.Ε.Ε.Κ., έχει κατορθώσει «μόλις» σε δεκαοκτώ (18) έτη (2003 μέχρι 2021) να καταρτίσει τέσσερις εκθέσεις κατασταλτικού ελέγχου στον ίδιο Οργανισμό, για το ίδιο χρονικό διάστημα (1997-2003). Και αυτό, όχι για να ολοκληρώσει αλλά για να παραδώσει ημιτελή, πλημμυρή, ατεκμηρίωτο και με παιδαριώδη σφάλματα έναν έλεγχο, για την ολοκλήρωση του οποίου ήδη απαιτείται και νέα πέμπτη έκθεση! Με τέτοιες επιδόσεις, το Συνέδριο παίζει χωρίς αντίπαλο. Ωστόσο, μερίδιο για την «τιμητική» διάκριση διεκδικώ και εγώ ο Επιθεωρητής, καθώς υποχρέωσα το Συνέδριο σε ακύρωση των δύο πρώτων εκθέσεων κατασταλτικού ελέγχου και στη διόρθωση των δύο επομένων, γεγονός που δεν έχει ιστορικό προηγούμενο στα χρονικά του, από της ιδρύσεώς του.

Μια μοναχική πορεία

Όλη αυτή η μακρόχρονη και εργώδης προσπάθεια, καρπός της οποίας είναι το παρόν πόνημα, ολοκληρώθηκε χωρίς «συμμάχους» –όπως ήταν αναμενόμενο άλλωστε– αλλά και με «αντιπάλους» ακόμη και συναδέλφους, οικείους, συγγενείς, ανθρώπους του ίδιου αίματος και φυράματος. Άλλοι με διάθεση προστασίας και άλλοι με τη βεβαιότητα της αποτυχίας, με απέτρεπαν από τη συνέχιση του άνισου αγώνα απέναντι στο «σύστημα». Ενός αγώνα του οποίου η κατάληξη είχε αρχίσει να διαφαίνεται ήδη από το δεύτερο έτος της εξέλιξής του. Αυτό όμως δεν στάθηκε εμπόδιο ικανό να με αποθαρρύνει από τη συνέχισή του, μιας και μετά από ένα σημείο μετρούσα απλώς τις αντοχές του συστήματος και διασκέδαζα με τους υπηρέτες του.

Οι απαραίτητες αφιερώσεις

Αυτονοήτως, το βιβλίο αφιερώνεται σε όσους με απέτρεπαν, αλλά και στη Δ.Κ., φιλόλογο, που είχε την υπομονή και την αντοχή να διορθώνει κείμενα παντός είδους καθώς και στη «διάδοχο» της Διοτίμα, νομικό, πολύτιμο και συμπάσχοντα συμπαραστάτη και συνδιαμορφωτή πολλών εγγράφων, ιδίως ως προς τη νομική τεκμηρίωση αλλά και τη φιλολογική επεξεργασία τους. Κυρίως, όμως, αφιερώνεται στους δικαστικούς λειτουργούς που τιμούν το θεσμικό τους καθήκον και στη μνήμη της Μαρίας που αφιέρωσε τη ζωή της σε αυτό. Το εάν υπήρχε ποτέ πιθανότητα να συμπεριληφθούν σε αυτούς οι πρώην Πρόεδροι του Ε.Σ. Γεώργιος-Σταύρος Κούρτης, Ιωάννης Καραβοκύρης και Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, ο πάρεδρος του Ε.Σ. Αναστάσιος Ταμαμίδης καθώς και η Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών Αλεξάνδρα Κακκαβά, Γεώργιος Χριστοδούλου και Ευφροσύνη Σακελλαρίου, επαφίεται στην κρίση του αναγνώστη.

Τέλος, μέσα από αυτή τη δεκαεπταετή περιπέτεια απίστευτης ψυχικής και σωματικής ταλαιπωρίας, επιβεβαιώθηκε το «ουδέν κακόν αμιγές καλού», αφού με περίμεναν μείζονες και ανέλπιστες ηθικές και πνευματικές ανταμοιβές και απολαύσεις. Η Ιθάκη δεν με γέλασε...